

Entre dues illes

Valentí Puig, escriptor i periodista, marxa d'aquí a uns dies a ocupar la corresponsalia d'ABC a Londres i deixa enrere, entre altres coses, l'article setmanal per a EL TEMPS.

Valentí Puig és un intel·lectual atípic. No s'ha casat amb cap, com ell diu, "capelleta". Abomina la cultura subvencionada, en un moment en què és molt difícil trobar un intel·lectual "no orgànic", ja que gairebé tots estan convenientment subvencionats pels uns o pels altres. Els seus articles solen ser punyents, inclús àcids, amb un punt de provocació. No sol deixar indiferent qui el coneix. Com a bon liberal és un independent enmig d'una escena plena d'esclavatges polític-intel·lectuals, cosa que li permet parlar clar de tot i de tothom.

Ara se'n va a Londres, indefinidament. Un canvi de vida, de lloc, que —assegura— no el desarrrelarà: "Londres no és la fi del món". Però sí que li comportarà certs canvis: "Potser deixaré d'escriure ficció, novel·la; m'interessa més una literatura d'observar la realitat, potser escriure un llibre sobre el thatcherisme". Enamorat de la capital britànica, està convençut que "a Londres hi ha més vitalitat cultural del que sembla, el que passa, potser, és que als francesos els interessa promoure París, i als anglesos no els interessa fer-ho amb Londres".

Dies abans de partir, acceptà aquesta entrevista, una mena d'acomiadament dels lectors d'EL TEMPS que han seguit els seus articles durant aquests anys.

LA GRAN BRETANYA DE THATCHER

—Com a coneixedor de la realitat britànica, ¿com

analitza aquestes postures, que semblen un tant generalitzades, de recel, inclús de rebuig, a la unitat europea?

—Hem de pensar que, fins fa molt poc, els anglesos mai s'havien cregut que haguessin d'establir una relació tan compenetrada amb els altres països d'Europa. Sempre s'han sentit aïllats, ja és un tòpic comentar el que deia *The Times* quan hi havia boira sobre el Canal: "El Continent, aïllat per la boira". Per a ells Europa era per a venir a passar les vacances, un lloc on hi havia unes persones que menjaven all, que escopien a terra, ballaven flamenc o que tenien el cap quadrat. Ara s'han adonat que han perdut l'imperi i que inclús la relació atlàntica, la relació bilateral amb els EUA pot perdre força quan, ara, els americans han estat molt ràpids a establir una forta relació, més immediata, amb Alemanya, que serà el motor econòmic, la locomotora d'Europa.

D'altra banda, s'ha de tenir en compte que Gran Bretanya ha hagut de fer dues guerres contra Alemanya durant aquest segle, i això encara és present. Record que, estant a Londres, l'emperador Hiro-Hito va visitar Gran Bretanya, i, perquè la reina el va rebre, els pensionistes veterans de la guerra mundial tornaren les seves pensions a l'estat com a protesta: sí, la guerra hi és encara molt viva.

De tota manera les reticències de Thatcher i dels conservadors no vénen per Alemanya, sinó pel fet que si a Gran Bretanya ells han aconseguit desmantellar tot l'estat

providència que havien muntat els laboristes, que segons els conservadors era molt gravós per al país, ja que estava a punt d'arruïnar-lo, el que no volen és que, havent fet aquesta feina a casa seva, entri a Europa els suposi, a causa de l'Europa social, la Carta Social i la unitat, la pèrdua d'aquest potencial liberal que havien posat en marxa. Ells es fien d'Alemanya, de qui no es fien es de la burocràcia de Brussel·les que, per altra banda, es tracta d'una comissió que no ha estat votada per ningú. És a dir, Europa es troba a les mans d'una comissió que no ha estat elegida democràticament. Davant això, Thatcher és reticent. Però, de tota manera, a poc a poc haurà d'anar afluint, i els darrers canvis de ministres indiquen que tendeix a obrir-se cap a Europa i a apagar una mica aquestes veus discordants que té dins el seu propi partit.

LA RESERVA DE L'ORTODÒXIA

—Quant a la política interior, sembla que Thatcher està passant un dels pitjors moments, sobretot pel que fa, des d'aquí ho sembla, a contestació popular.

—El primer que cal és recordar com estava Gran Bretanya abans d'ella. Hi havia una prepotència sindical coneguda com el *mal anglès*, una prepotència fruit de les organitzacions sindicals i no dels seus propis militants, a més d'una inèrcia de l'estat providència, produïda pel laborisme i que les victòries conservadores no s'atrevien a

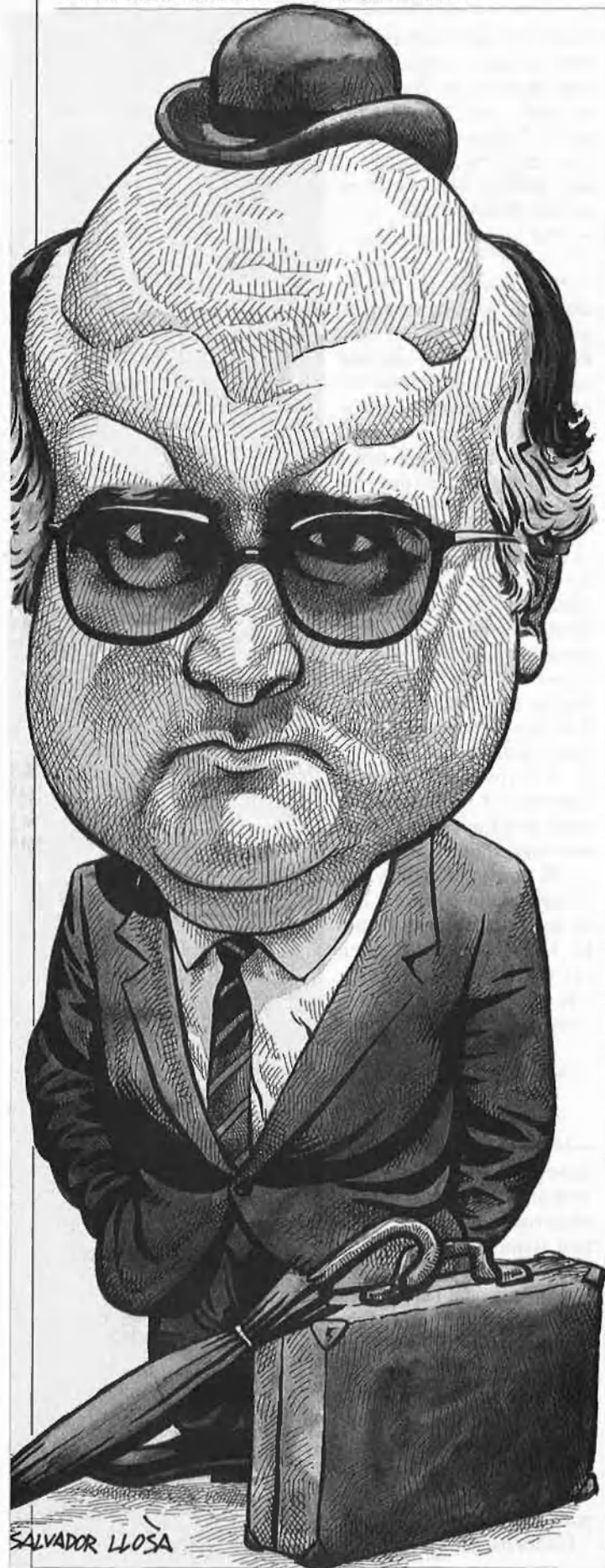
trencar, que provocaven que, per exemple, per a venir-te a arreglar una aixeta d'aigua et venien tres operaris... Jo crec que la idea de Margaret Thatcher amb tots els seus errors —que n'hi ha, com l'emergència de pobresa a les zones urbanes o la desindustrialització de certes zones— no és massa complicada, és pensar que els que fan més feina han de cobrar més que els que en fan menys. I aquesta és una idea molt de classe mitjana. I precisament, el partit conservador, que històricament era de classe alta, ara viu una gran revolució provocada per, entra altres coses, mesures de Thatcher que afavoreixen compres massives de vivendes de lloguer; i això ha comportat tenir unes reserves de vot conservador on mai no n'hi havia hagut, i això explica les victòries de Thatcher molt més que no les Malvinas.

I a pesar que ara els laboristes van dotze o tretze punts per davant d'ella, els analistes consideren que pot guanyar, sobretot perquè el partit que volia ser la balança, els liberal-demòcrates, han fet figa. I si torna a guanyar, es convertiria en un dels polítics anglesos que han governat més anys en tota la història d'Anglaterra.

LA CULTURA CATALANA

—¿Anar-se'n a Londres significa perdre el seu contacte habitual amb el món de la cultura catalana, com a escriptor, i també les relacions amb el món periodístic?

—Home, anar-se'n a Londres

no és anar a la fi del món i les comunicacions aèries són bones i assequibles. A més, jo crec que dins el món del periodisme és igual estar de corresponsal o d'articulista; la feina, sigui la que sigui, sempre ret.

El que sí que potser perdré de vista és tota una sèrie de beates catalanistes que tenia ganes de no veure perquè trobo que fan la vida impossible als altres, i especialment a ells mateixos perquè la impotència sempre crea hàbit.

—*¿Es refereix a gent de Mallorca?*

—Em sembla, pel que es veu, que són dels Països Catalans, una entelèquia que es muntà fa uns anys i que encara existeix. Són uns personatges que suren dins una espècie de llimb catalanòfil i allà viuen en un món deslligat de la realitat, i em sembla que són molt feliços i, a més, estan subvencionats.

LLEST PER A SENTÈNCIA

—*Des d'aquesta postura tan crítica, ¿com veu, valora, la cultura catalana actualment?*

—En primer lloc, el concepte de cultura catalana és reduccionista perquè es basa sempre en aspectes literaris i normalment es perd de vista el potencial tecnològic i científic que avui dia és tan essencial a tota cultura. Tinc la impressió, pel que fa a les relacions entre les institucions autonòmiques i la cultura catalana, que a Balears encara es dona més aquest reduccionisme, amb els elements folklòrics com puguin ser les xeremies, les escoles de xeremies i coses d'aquestes...

Una potenciació de la investigació autòctona no es fa, i crec que tot és una cosa d'anar per casa, de tenir contents distints grups d'opinió que tradicionalment eren reivindicatius i que ara, així, estan callats. Es fomenten autènti-

ques façanes falses, com institucions culturals d'aparença privada però que en realitat viuen d'això; no sé si val la pena dir-ho però, en aquest aspecte, l'Obra Cultural Balear no té el menor arrelament social.

La immensa majoria de la gent viu al marge de tot això. Se'n desentén completament. S'accepta més o menys que els fills estudiïn català a l'escola; s'accepta aquest llenguatge inintel·ligible que li ofereixen per Ràdio Nacional i per TVE-Balears, que és un català absolutament nefast, un *tutti-frutti* dialectal...; s'accepta tot això, però no es compra una sola publicació en català. Ni en compren, ni en compraran mai. Crec que aquestes Illes, la cultura escrita en català està sentenciada. I em sembla que no només a les Illes.

Crec que hi ha un esfondrament molt important, en aquests moments, del catalanisme cultural, i jo no hi veig cap camí de sortida. Crec que s'està en un carreró sense sortida, del qual no veig que es vulgui sortir. A aquests països, Catalunya, País Valencià, Balears, hi ha una gran vitalitat econòmica, una gran capacitat d'iniciativa, inclús un cert interès per la cultura, com la pintura, la música... però un desinterès total per la cultura catalana, sobretot per l'escrita. Un desinterès absolut i total. I hem d'acceptar que és així, no poden anar a la gent... el despotisme il·lustrat s'ha acabat.

—*¿Creu, doncs, que la cultura catalana quedarà en una situació totalment marginal?*

—Sí, quedaran un parell amb una bandera per aquí, uns altres amb un xeremies per allà i una sèrie d'efemèrides que se celebraran amb molts colps al pit... És més probable que d'aquí a uns anys, i que ara s'estigui covant, hi hagi un nacionalisme econòmic que no un nacionalisme

Estiu

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 sa

UNITATS DE XOC

Pere Calders
Estudi introductorí de Maria Campillo
El Garbell, 32. 200 pàgines

"Hi ha, en la literatura de guerra, textos de tota mena... Però el veritable, el profund sentit històric és en llibres com el de Pere Calders" (Carles Riba).

**EDITORIAL
TRES I QUATRE**

EFFECTES PERSONALS

Francesca Duranti
Traducció de Joan F. Mira
Narratives 3 i 4, 14

El desarrelament i la recerca rere la separació, d'una dona que ha viscut únicament en funció del seu marit.

**EDITORIAL
TRES I QUATRE**

PADRE PADRONE

Gavino Ledda
Traducció de Rosa Peris
El Grill, 10

El llibre de la pel·lícula mítica dels Taviani. L'educació d'un pastor en el marc incomparable de la Sardenya rural.

Editorial Empuries

DOI

Biel Mesquida
Col·lecció narrativa, 14

El nou llibre de l'escriptor mallorquí. Passions, negocis, delícies, erotisme, vida quotidiana.

La Galera

LA MARIA I EL PARAIGUA

Mariasun Landa
Il·lustracions de Jon Zabaleta
Col·lecció La gavina, 3

Conte imaginatiu i sensible d'una amistat accidentada.

curial

**AIXECAMENTS POPULARS ALS
PAÏSOS CATALANS (1687-1693)**

Jaume Danti i Riv
Biblioteca d'Història dels Països Catalans. 1
Dirigida per Ernest Belenguier i Cebrià
Col·lecció destinada a donar acollida a estudis i sòlids sobre la realitat social i política dels Països Catalans al llarg dels temps.

Edicions Proa

**DICCIONARI ORTOGRÀFIC I DE
PRONÚNCIA**

Jordi Bruguera i Talleda
Diccionaris Complementaris, 1

Un ampli repertori de més de 55.000 paraules del català que es parla avui amb: partició sil·làbica, formes femenines i plurals...

ENCICLOPÈDIA CATALANA

**UNIVERSITAT DE
VALÈNCIA**

**MARGUERITE DURAS. ACTES DU
COLLOQUE INTERNATIONAL**

Elena Real, Ed.
Col·lecció Oberta

Un aplec de reflexions ben interessants sobre l'obra literària i cinematogràfica d'una dona excepcional dins el món de les lletres actuals.

fonamentat en la cultura, que crec que està acabat, és una cosa raquítica que durarà per la inèrcia, però que no té futur. A Catalunya s'aguantarà més perquè hi ha més gent i més doblers, però s'està en un punt d'autoasfíxia.

—*¿Per què creu que és així?*

—No sóc capaç de fer un diagnòstic, però tal vegada és que el món va per una altra banda. No ho sé. No crec que sigui culpa d'un partit hegemònic, ni sobretot tampoc ja no és culpa de Madrid. Dins dels Estatuts que tenim hi ha un joc possible per a fer nacionalisme, però no ens en sortim... tal vegada per manca de qualitat intel·lectual, per manca d'un substrat social, d'una nova elit, d'una burgesia sedimentada, o simplement perquè les coses en el món lliguen d'una altra manera i les societats postindustrials fomenten una altra forma d'individualisme que no té a veure amb aquesta combinació de reivindicacions polítiques i de qüestions ancestrals.

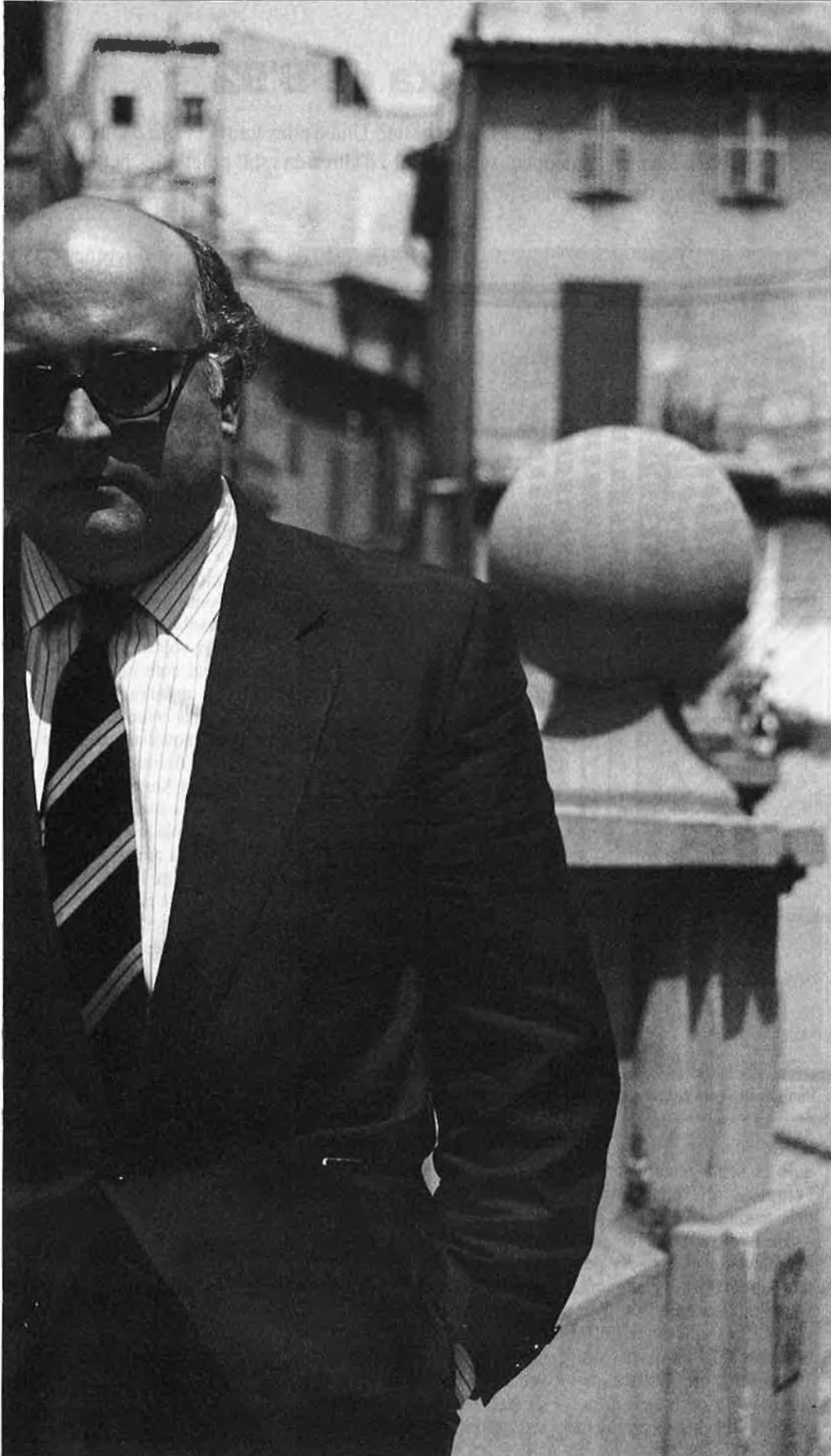
Hi ha nacionalismes que fracassen com l'irlandès, n'hi ha que triomfen, com l'israelià, i n'hi ha que estan en un carreró sense sortida, com crec que li passa al nacionalisme catalanista.

**LA SITUACIÓ POLÍTICA
A BALEARS**

—*Vostè que va ser director general de Cultura en el govern pre-autonòmic, i com a observador, ¿com veu l'actual situació política a les Illes?*

—Crec que aquí l'única política seriosa que hi ha és l'enfrontament entre hotelers i constructors. Crec que la ideologia no compta. Els hotelers s'adonen que construir més és enfonsar l'hoteleria, i els constructors necessiten construir. Aleshores, tota la política gira en torn d'això.

D'altra banda, qui es queixa

La darrera ullada

¿ Podria definir-me molt breument el president Gabriel Canyelles?

—Un bon guanyador sense equip.

—*El president del Parlament, Jeroni Albertí.*

—Un obstacle per al procés autonòmic. Ningú ha tengut mai tanta capacitat per a fer coses, tant de poder i tant poca obstrucció dels altres partits, i després ha resultat que no havia fet res.

—*Josep Melià.*

—Un líder desaprofitat.

—*El batle de Palma, Ramon Aguiló.*

—Un polític amb futur.

—*La Consellera de Cultura, Maria Antònia Munar.*

—Una nul·litat absoluta.

—...*EL TEMPS...*

—Ca nostra.

que el govern autonòmic no fa res, no comprèn que en realitat està posat per a no fer res, perquè allò que vol la classe empresària mallorquina són governs que no facin res. Des del punt de vista de política autonòmica, es podrien tancar diverses conselleries i repartir els doblers en beques perquè els al.lots poguessin anar a Oxford a estudiar, i aniria molt millor tot.

Crec que Canyelles és un home de capacitat política notable per a guanyar eleccions. Des del meu punt de vista, el que hauria de fer és ser una mica la *reina mare* de la política balear, i crear governs de notables, més eficaços, i no estar tant en mans del seu propi partit, perquè ell té prou personalitat per a manar més dins el partit; i hauria d'anar a cercar candidats i consellers amb personalitat, cosa que és molt difícil de trobar dins del seu govern. Si ho fa, es pot mantenir durant molts anys.

Miquel Payeras